

Leszek Dawid

Zakładanie działalności gospodarczej w wybranych krajach Unii Europejskiej

Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania 45/2, 171-185

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DOI:10.18276/sip.2016.45/2-14

Leszek Dawid*

Politechnika Koszalińska

ZAKŁADANIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ W WYBRANYCH KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ

Streszczenie

Do fundamentalnych zasad wolności Rynku Wewnętrznego Unii Europejskiej, oprócz swobody przepływu towarów, pracowników i kapitału, należy także swoboda świadczenia usług oraz swoboda zakładania przedsiębiorstw. Zakładanie przedsiębiorstwa powinno się odbywać zgodnie z prawem obowiązującym w państwie, na terenie którego będzie prowadzona działalność. Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie i porównanie procedur związanych z zakładaniem działalności gospodarczej (przede wszystkim mikroprzedsiębiorstw oraz firm jednoosobowych) przez obywateli Unii Europejskiej w wybranych krajach Wspólnoty Europejskiej i przedstawienie wymaganych dokumentów, kosztów, okresu oczekiwania, obciążeń podatkowych, ubezpieczenia społecznego, możliwości dopełnienia wszelkich procedur za pośrednictwem jednego organu administracyjnego, przez internet.

Słowa kluczowe: zakładanie działalności gospodarczej, mikroprzedsiębiorstwo, Unia Europejska

Wstęp

Do fundamentalnych zasad wolności Rynku Wewnętrznego Unii Europejskiej, oprócz swobody przepływu towarów, pracowników i kapitału, należy także swoboda świadczenia usług oraz swoboda zakładania przedsiębiorstw. Zgodnie z art. 43

* Adres e-mail: leszek.dawid@tu.koszalin.pl.

Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską zawartym w Rozdziale 2 „Prawo przedsiębiorczości” ograniczanie swobody przedsiębiorczości obywateli jednego państwa członkowskiego na terytorium innego państwa członkowskiego jest zakazane. Zakładanie przedsiębiorstwa powinno się odbywać zgodnie z prawem obowiązującym w państwie, na terenie którego będzie prowadzona działalność. Oznacza to, że przy zakładaniu firmy w różnych krajach mogą obowiązywać inne procedury rejestrowania takiej działalności oraz wymagane są różne dokumenty.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie i porównanie procedur związanych z zakładaniem działalności gospodarczej (przede wszystkim mikroprzedsiębiorstw oraz firm jednoosobowych) przez obywateli krajów członkowskich Unii Europejskiej w wybranych krajach Wspólnoty Europejskiej i przedstawienie wymaganych dokumentów, kosztów, okresu oczekiwania, obciążeń podatkowych, ubezpieczenia społecznego, możliwości dopełnienia wszelkich procedur za pośrednictwem jednego organu administracyjnego, możliwości dopełnienia wszelkich formalności rejestracyjnych przez internet. Do badania wytypowano następujące kraje Unii Europejskiej: Polskę, Chorwację jako państwa, które przystąpiły później do Unii, oraz Niemcy i Wielką Brytanię jako kraje odniesienia tak zwanej starej Unii.

Badania przeprowadzono na podstawie danych ilościowych i jakościowych uzyskanych ze stron internetowych polskich ambasad w wybranych krajach Unii Europejskiej, właściwych urzędów statystycznych, portalu internetowego Twoja Europa, innych. W badaniach zastosowano technikę analizy ilościowej i jakościowej dokumentów oraz analizę opisową.

Tabela 1. Podstawowe dane makroekonomiczne wybranych krajów Unii Europejskiej oraz wybrane kryteria zakładania działalności gospodarczej

Podstawowe dane	Wybrane kraje Unii Europejskiej			
	Niemcy	Wielka Brytania	Polska	Chorwacja
1	2	3	4	5
Populacja	80,76 mln	64,30 mln	38,01 mln	4,24 mln
Członek Unii Europejskiej od roku	1958	1973	2004	2013
PKB w latach 2013 i 2014	2809 mld i 2904 mld euro	2017 mld i 2222 mld euro	396 mld i 413 mld euro	44 mld i 43 mld euro
Dochód roczny na mieszkańca w 2014 roku	35 200 euro	34 400 euro	10 700 euro	10 200 euro

1	2	3	4	5
<i>Per capita</i>	124	108	68	59
Inflacja w latach 2013 i 2014	1,6% i 0,8%	2,6% i 1,5%	0,8% i 0,2%	2,3% i 0,2%
Bezrobocie w 2013 i 2014 r.	5,2 i 5,0%	7,6 i 6,1%	10,3 i 9,0%	17,3 i 17,3%
Wskaźnik zatrudnienia w 2013 i 2014 roku	77,3 i 77,7%	74,8 i 76,2%	64,9 i 66,5%	57,2 i 59,2%

Per capita obliczona przy założeniu, że 100 to średnia dla 28 krajów Unii Europejskiej. Wskaźnik zatrudnienia – liczba osób zatrudnionych w wieku 20–64 lat podzielona przez całkowitą populację w tym wieku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Eurostat (2015d).

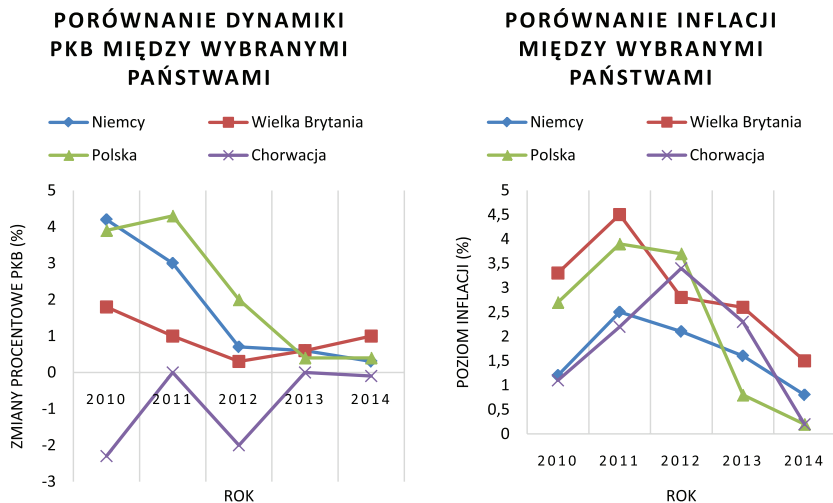
1. Republika Federalna Niemiec

Niemcy należą do najbardziej rozwiniętych krajów przemysłowych świata, o czym świadczy 4 miejsce pod względem wielkości produkcji na świecie i pierwsze miejsce pod tym względem w Unii Europejskiej (Kociuba, 2015). Dane makroekonomiczne zawarto w tabeli 1.

1.1. Zakładanie działalności gospodarczej

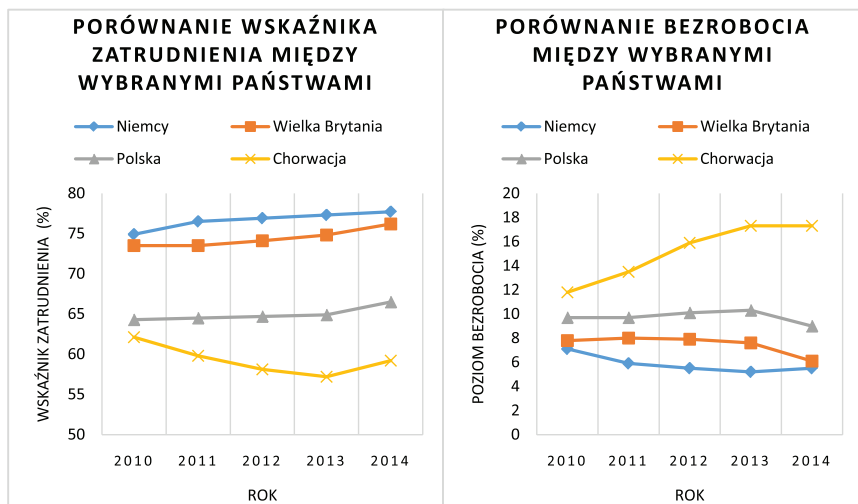
Działalność gospodarczą w RFN reguluje szereg ustaw i rozporządzeń, na przykład *Burgeliches Gesetzbuch* (kodeks cywilny). Indywidualny przedsiębiorca, zakładając działalność gospodarczą, prowadzi ją pod własnym imieniem i nazwiskiem (Kołodziejczyk-Kańska, 2013). W celu rozpoczęcia samodzielnej działalności gospodarczej musi: dokonać zgłoszenia w urzędzie gospodarczym, zarejestrować działalność w urzędzie skarbowym, zameldować się w urzędzie meldunkowym, zgłosić członkostwo w izbie przemysłowo-handlowej, zostać członkiem branżowego towarzystwa ubezpieczeniowego, opłacić składkę z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego.

Rysunek 1. Porównanie dynamiki PKB i inflacji między wybranymi państwami

Źródło: opracowanie własne na podstawie Eurostat (2015d).

Rysunek 2. Porównanie wskaźnika zatrudnienia i bezrobocia między wybranymi państwami

Źródło: opracowanie własne na podstawie Eurostat (2015d).

Do zgłoszenia działalności gospodarczej należy dołączyć następujące dokumenty: kopię dowodu osobistego lub paszportu, potwierdzenie niemieckiej izby rzemieślniczej o dokonaniu stosownego wpisu do rejestru, kopię zezwolenia lub koncesji, jeżeli są wymagane do prowadzenia danej działalności gospodarczej. Zgłoszenia można dokonać osobiście we właściwym urzędzie gospodarczym, drogą pocztową lub przez internet – nie we wszystkich urzędach. Opłaty związane z rejestracją działalności gospodarczej wynoszą 15–60 euro. Formularze rejestracyjne są dostępne na stronach internetowych gmin i miast. Przedsiębiorca ponosi całkowitą odpowiedzialność za prowadzenie działalności gospodarczej i odpowiada za ewentualne długi i zobowiązania całym swoim majątkiem.

1.2. System podatkowy

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą płacą podatek dochodowy z tytułu osiągniętego dochodu z tej działalności. W przypadku trwania działalności gospodarczej do 183 dni w roku płacą one tak zwany podatek ograniczony, jeżeli dłużej – podatek nieograniczony. W 2013 roku obowiązywały następujące stawki podatkowe: dochód do 8130 euro to stawka podatku 0%, dochód 8130–52 881 euro – 14%, dochód 52 882–250 730 euro – 42%, dochód od 250 731 euro – 45%. W przypadku działalności gospodarczej z wyjątkiem wolnych zawodów wysokość podatku zależy nie tylko od osiągniętego dochodu, ale także formy prawnej przedsiębiorstwa oraz od gminy, na terenie której prowadzona jest działalność gospodarcza. Kwota wolna od podatku dotycząca osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w 2013 roku wynosiła 24 500 euro. Występuje również możliwość odliczeń od podstawy opodatkowania i samego podatku. W Niemczech istnieją dwie stawki podatku VAT. Stawka podstawowa wynosi 19%, a stawka obniżona – 7%.

1.3. System ubezpieczeń społecznych

Zgodnie z rozporządzeniami Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) z 2004 roku (Rozporządzenie, 2004) i 2009 roku (Rozporządzenie, 2009) osoba wykonująca pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego państwa członkowskiego, na którego terenie wykonuje działalność, nawet jeżeli siedziba pracodawcy i jego miejsce zamieszkania znajdują się w innym państwie. Występują od tej

zasady wyjątki związane między innymi z czasem pracy na terenie danego państwa czy prowadzeniem działalności w kilku państwach członkowskich. W RFN osoby prowadzące samodzielną działalność gospodarczą podlegają obowiązkowo ubezpieczeniu zdrowotnemu, w niektórych przypadkach obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu indywidualnych przedsiębiorców. Składki na ubezpieczenie społeczne wynoszą: ubezpieczenie emerytalne – 18,9% (pracodawca i pracownik płacą po 50%), ubezpieczenie zdrowotne – 15,5% (pracodawca 7,3% i pracownik 8,2%), ubezpieczenie na wypadek bezrobocia – 3% (pracodawca i pracownik płacą po 50%), ubezpieczenie na wypadek sprawowania opieki – 2,05% (pracodawca i pracownik płacą po 50%), ubezpieczenie wypadkowe – składki w zależności od zagrożenia i branży (np. w firmie budowlanej 0,2% płacy brutto, płaci pracodawca).

2. Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej

Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej to trzeci kraj pod względem wielkości PKB w Europie, a drugi w Unii Europejskiej. W skład tego państwa wchodzi 4 kraje: Anglia, Szkocja, Walia i Irlandia Północna. Dane makroekonomiczne zawarto w tabeli 1.

2.1. Zakładanie działalności gospodarczej

Osoby zakładające jednoosobową działalność gospodarczą muszą się zarejestrować w urzędzie podatkowym nie później niż w ciągu 3 miesięcy od rozpoczęcia działalności (Banaszak, 2014). Rejestracji można dokonać listownie, telefonicznie albo przez internet. Formularz CWF1 należy pobrać ze strony internetowej (<http://www.hmrc.gov.uk/forms/cwf1.pdf>), wypełnić i wysłać na wskazany adres National Insurance Contributions Office Self Employed Services. Wcześniej w lokalnym oddziale Ministerstwa Pracy i Emerytur należy uzyskać National Insurance Number, czyli numer ubezpieczenia społecznego. Rejestracja samozatrudnienia jest bezpłatna. Nieco inne zasady obowiązują na przykład w branży budowlanej, gdzie należy dokonać rejestracji w CIS (Constructions Industry Scheme). Przedsiębiorca ponosi całkowitą odpowiedzialność za prowadzenie działalności gospodarczej i odpowiada za ewentualne długi i zobowiązania całym swoim majątkiem.

2.2. System podatkowy

Osoby samozatrudniające się są objęte podatkiem dochodowym od osób fizycznych i są zobowiązane do opłacania Class 4, których wysokość zależy od uzyskanych dochodów (Witczak-Dądela, 2015). W roku podatkowym 2012/2013 samozatrudnieni płacili następujące stawki od dochodów: 9% w przedziale 7606–42 475 £, 11% – powyżej 42 475 £. Ponadto osoby te powinny odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne. W roku podatkowym 2013/2014 obowiązywały następujące stawki podatku dochodowego: dochód do 2790 £ to stawka podatku 10%, dochód 2790–32 010 £ – 20%, dochód 32 010–150 000 £ – 40%, dochód od 150 000 £ – 45%. Kwota wolna od podatku w roku podatkowym 2013/2014 wynosiła 9440 £ i była zróżnicowana w zależności na przykład od wieku czy związku małżeńskiego. Przedsiębiorca zostaje podatnikiem VAT, jeżeli jego obrót przez ostatnie 12 miesięcy przekroczył 79 000 £. Stawki VAT są następujące: 20%, 5%, 0% oraz zwolnione.

2.3. System ubezpieczeń społecznych

Samozatrudniony jest zobowiązany do opłacania składki Class 2, która jest niezależna od osiąganego dochodu i w roku podatkowym 2013/2014 wynosiła 2,65 £ tygodniowo. Druga składka to National Insurance Contributions Class 4. Jest naliczana od dochodów pomiędzy kwotą wolną a 33 540 £ i wynosi 8%. Powyżej tej kwoty spada do 1%. Składki te są odpowiednikiem polskich składek na ZUS i są płacone co miesiąc lub kwartał. Składki na ubezpieczenie społeczne zależą od zarobków i w roku podatkowym 2012/2013 wynosiły: zarobki tygodniowe poniżej 146 £ – pracownik płaci 0%, zarobki tygodniowe 146–817 £ – pracownik płaci 12%, zarobki tygodniowe powyżej 817 £ – pracownik płaci 2%, zarobki tygodniowe poniżej 144 £ – pracodawca płaci 0%, zarobki tygodniowe powyżej 144 £ – pracodawca płaci 13,8%.

3. Republika Chorwacji

Chorwacja pod względem wielkości PKB zajmuje miejsce w drugiej dziesiątce krajów Unii Europejskiej. Dane makroekonomiczne zawarto w tabeli 1.

3.1. Zakładanie działalności gospodarczej

Zakładanie działalności gospodarczej reguluje ustawa o spółkach handlowych i ustawa o rzemiośle. Rząd Republiki Chorwacji w celu podniesienia poziomu usług administracji państwowej poprzez zwiększenie szybkości, skuteczności, elastyczności i przejrzystości jej pracy utworzył serwis administracji państwowej HITRO. HR. W celu ułatwienia rejestracji działalności gospodarczej powołano w Chorwacji instytucje tak zwanego jednego okienka, które umożliwiają załatwienie wszelkich formalności w jednym miejscu (NN, 2014). Rejestracji można dokonać również przez internet. Pracownicy urzędu pomagają wypełnić wnioski. Po wpisaniu działalności gospodarczej do Rejestru Rzemieślników rzemieślnik zobowiązany jest do rozpoczęcia działalności w ciągu 12 miesięcy i najpóźniej na 8 dni przed rozpoczęciem powinien zgłosić jej rozpoczęcie. W ciągu 8 dni od rozpoczęcia wykonywania działalności gospodarczej należy ją zgłosić do urzędu skarbowego. Cudzoziemcy po otrzymaniu wpisu do Rejestru Rzemieślników oczekują na uzyskanie zezwolenia na pobyt, które jest jednocześnie zgodą na pobyt i możliwość wykonywania działalności na terenie Chorwacji. Zakładanie jednoosobowej działalności gospodarczej oznacza zgodnie z prawem chorwackim zakładanie działalności rzemieślniczej w celu osiągnięcia zysku w produkcji, obrocie lub świadczeniu usług na rynku. Wyróżniamy trzy rodzaje takiej działalności: 1) działalność rzemieślniczą wolną (nie wymaga złożenia egzaminu zawodowego ani innych kwalifikacji), 2) działalność rzemieślniczą związaną (należy zdać egzamin zawodowy lub mistrzowski), 3) działalność rzemieślniczą koncesjonowaną (wymagana jest koncesja wydawana przez właściwe ministerstwo). Osoba fizyczna, która spełnia wszystkie warunki do prowadzenia działalności rzemieślniczej, staje się rzemieślnikiem po wpisaniu do Rejestru Rzemieślników. Przy prowadzeniu działalności gospodarczej związanej z obiektami gastronomicznymi, handlowymi, turystycznymi lub transportem należy uzyskać świadectwo spełnienia podstawowych warunków technicznych oraz innych warunków niezbędnych do prowadzenia działalności gospodarczej.

3.2. System podatkowy

W skład systemu podatkowego wchodzi podatkami pośrednie i bezpośrednie (Bajon, 2014). Podatek od zysku płacą osoby fizyczne wykonujące działalność gospodarczą samodzielnie, nieprzerwanie dla uzyskania zysku, dochodu lub innych

korzyści, a także osoby fizyczne osiągające dochody podlegające opodatkowaniu podatkiem dochodowym. Podatnicy, którzy uzyskali w poprzednim okresie podatkowym przychody ponad 2 mln kun (HRK) lub dochód ponad 400 000 kun, lub posiadają majątek trwały o wartości ponad 2 mln kun, lub zatrudniali średnio 15 osób, płacą podatek w wysokości 20% od zysku. Podatek dochodowy jest obliczany według stawek 12%, 25% lub 40% podstawy opodatkowania w zależności od wysokości dochodów. Obowiązują 3 stawki podatku VAT: 5%, 13% i 25%. Podatnikiem VAT zostają przedsiębiorcy, których obrót towarów i usług przekroczył wartość 230 000 kun rocznie.

3.3. System ubezpieczeń społecznych

Składki na ubezpieczenia społeczne są dosyć wysokie. Pracownik płaci kwotę w wysokości około 20% zarobków. W przypadku pracodawcy jest to około 17,2%. Pracodawca opłaca ponadto następujące składki: z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego – 15%, z tytułu ubezpieczenia od wypadków – 0,5%, z tytułu wspierania zatrudnienia – 1,7%. Sumując powyższe składki, otrzymujemy aż 37,2%. Maksymalna stawka dla osoby prowadzącej działalność w formie samozatrudnienia wynosi 35,5% dochodów.

4. Rzeczpospolita Polska

Polska zajmuje 10 miejsce pod względem wielkości PKB w Unii Europejskiej (Departament Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, 2014). Dane makroekonomiczne zawarto w tabeli 1.

4.1. Zakładanie działalności gospodarczej

Zgodnie z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej (Ustawa, 2004) podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej jest wolne dla każdego na równych prawach, z zachowaniem jednakże przepisów prawa. Nie dotyczy to działalności gospodarczej reglamentowanej, wymagającej uzyskania odpowiednich pozwoleń i koncesji. Przedsiębiorca może podjąć działalność go-

spodarczą w dniu złożenia wniosku o wpis do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG). Obecnie w Polsce obowiązuje zasada jednego okienka (CEIDG, 2015). We właściwym urzędzie miasta lub gminy składamy wniosek osobiście, listem poleconym (wówczas wniosek musi być opatrzony podpisem wnioskodawcy poświadczonym przez notariusza) lub drogą elektroniczną, jeżeli posiadamy podpis elektroniczny (Ustawa, 2001). Wniosek CEIDG zawiera jednocześnie zgłoszenie do urzędu skarbowego (musimy podać formę opodatkowania), ZUS, urząd statystycznego (otrzymujemy REGON).

4.2. System podatkowy

W Polsce wyróżniamy 13 rodzajów podatków, które dzielą się na podatki bezpośrednie i podatki pośrednie (Ustawa, 1991). W przypadku działalności gospodarczej podatek dochodowy od osób fizycznych mają obowiązek opłacać wszystkie osoby fizyczne osiągające dochód z wyjątkiem dochodów zwolnionych. Mogą one wybrać następującą formę opodatkowania: kartę podatkową (najbardziej uproszczona forma opodatkowania – nie trzeba prowadzić żadnej ewidencji; podatek nie zależy od przychodu ani dochodu), ryczałt ewidencjonowany (należy prowadzić ewidencję przychodów; koszty są nieistotne dla rozliczeń z fiskusem), opodatkowanie na zasadach ogólnych (należy prowadzić księgowość w celu ustalenia dochodu do opodatkowania; stawki: progresywna 18 lub 32%, liniowa – 19%). Wybrana forma opodatkowania jest wiążąca dla przedsiębiorcy przez rok od zgłoszenia do urzędu skarbowego, a dokładniej do końca danego okresu rozliczeniowego (Sojak, 2009). W latach 2010–2014 skala podatkowa PIT podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiła: do 85 528 zł dochodu – 18% minus kwota zmniejszająca podatek 556 zł 2 gr, ponad 85 528 zł dochodu – 14 839 zł 2 grosze + 32% nadwyżki ponad 85 528 zł. Nowo zarejestrowany przedsiębiorca z reguły jest zwolniony z rozliczania podatku VAT aż do osiągnięcia sprzedaży w roku podatkowym w wysokości 150 000 zł. W pewnych przypadkach prowadzący określony rodzaj działalności gospodarczej stają się płatnikami VAT obligatoryjnie. W Polsce obowiązują następujące stawki VAT: 23%, 8%, 5% i 0%.

4.3. System ubezpieczeń społecznych

Wypełniając wniosek CEIDG-1, osoba zakładająca działalność zgłasza płatnika składek (ZUS, 2015). Na zgłoszenie przedsiębiorca ma 7 dni. ZUS nie pobiera opłaty za zgłoszenie. Podczas zgłaszania przedsiębiorstwa potrzebne są następujące dane: REGON firmy, numer wpisu do ewidencji i nazwa organu prowadzącego rejestr, numer rachunku bankowego firmy, dane personalne, numery NIP, dokument tożsamości. Regulacje prawne na temat systemu ubezpieczeń społecznych w Polsce zawiera ustawa z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Ustawa, 1998). Polski system ubezpieczeń społecznych obejmuje: ubezpieczenie emerytalne, ubezpieczenie rentowe, ubezpieczenie chorobowe, ubezpieczenie wypadkowe (Mućko, Sokół, 2012). Wysokość składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe są jednolite dla wszystkich ubezpieczonych i wynoszą: 19,52% podstawy wymiaru składki – na ubezpieczenie emerytalne (płatnik składek i ubezpieczony płacą w równych częściach – po 9,76%), 8% podstawy wymiaru składki – na ubezpieczenia rentowe (płatnik składek płaci 6,5%, a ubezpieczony – 1,5%), 2,45% podstawy wymiaru składki – na ubezpieczenie chorobowe (całość płaci ubezpieczony). Składka na ubezpieczenie wypadkowe jest zróżnicowana i wynosi od 0,67 do 3,86% podstawy wymiaru składek – w zależności od tego, do jakiej grupy/rodzaju działalności należy płatnik składek według PKD. Kolejną składką nieobligatoryjną (występują zwolnienia i obniżenia składki) jest składka na Fundusz Pracy. Stanowi ona budżet dla urzędu pracy na zasiłki, szkolenia. Przedsiębiorca opłaca go jedynie za swoich pracowników. W przypadku prowadzenia działalności, gdy jesteśmy dodatkowo zatrudnieni na umowę o pracę, to jedyną składką, jaką musimy odprowadzić do ZUS, jest składka na ubezpieczenie zdrowotne.

Podsumowanie

Analizując wybrane kryteria zakładania działalności gospodarczej w Niemczech, Wielkiej Brytanii, Polsce i Chorwacji, można dojść do następujących wniosków: możliwość dopełnienia wszelkich procedur za pośrednictwem jednego organu administracyjnego funkcjonuje w Wielkiej Brytanii, Polsce i Chorwacji.

Tabela 2. Zakładanie działalności gospodarczej w wybranym kraju Unii Europejskiej – wybrane kryteria

Wybrane kryteria	Wybrane kraje Unii Europejskiej			
	Niemcy	Wielka Brytania	Polska	Chorwacja
Możliwość dopełnienia wszelkich procedur za pośrednictwem jednego organu administracyjnego	Nie	Tak	Tak	Tak
Możliwość dopełnienia wszelkich formalności rejestracyjnych przez internet	Nie	Tak	Tak	Tak
Koszty założenia firmy	15–60 euro	Bezpłatne	Bezpłatne	Płatne
Czas założenia firmy	Do kilku dni roboczych	Do kilku dni roboczych	Do kilku dni roboczych	Do kilku dni roboczych
Stawki podatku dochodowego [%]	0, 14, 42, 45	10, 20, 40, 45	18, 32; liniowa – 19 lub karta podatkowa, lub ryczałt	12, 25, 40
Obowiązkowe ubezpieczenia	Emerytalne, zdrowotne, wypadkowe, na wypadek bezrobocia, na wypadek sprawowania opieki	Společne: Class2, Class4	Emerytalne, zdrowotne, wypadkowe, na Fundusz Pracy	Emerytalne, zdrowotne, wypadkowe, wspierania zatrudnienia
Inne	Rejestracji można dokonać po zgłoszeniach w wielu urzędach, na przykład: gospodarczym, skarbowym, meldunkowym, izbie przemysłowo-handlowej	Rejestracji firmy można dokonać do 3 miesięcy po rozpoczęciu działalności gospodarczej	Działalność gospodarczą można rozpocząć w dniu rejestracji	Rejestracji firmy należy dokonać na 8 dni przed rozpoczęciem działalności gospodarczej. Serwis administracji państwowej HITRO.HR ułatwia obywatelom załatwianie wszelkich spraw administracyjnych

Źródło: opracowanie własne.

Możliwość dopełnienia wszelkich formalności rejestracyjnych przez internet funkcjonuje w: Wielkiej Brytanii, Polsce i Chorwacji. Bezpлатnie można zarejestrować działalność gospodarczą w Wielkiej Brytanii i Polsce. Czas założenia firmy w analizowanych krajach jest podobny i wynosi do kilku dni roboczych. Najwyższe stawki podatku dochodowego są w Niemczech i Wielkiej Brytanii – sięgają nawet do 45%. W analizowanych krajach prowadzący działalność gospodarczą opłacają składki emerytalne, zdrowotne, wypadkowe, wspierania zatrudnienia. Najwięcej składek wymaganych jest w Niemczech. Najłatwiej otworzyć działalność gospodarczą w Chorwacji, Polsce i Wielkiej Brytanii, gdzie obowiązuje zasada instytucji „jednego okienka”. Bezpлатnie można zarejestrować firmę w Polsce i Wielkiej Brytanii. We wszystkich analizowanych krajach należy płacić składki na ubezpieczenie emerytalne, zdrowotne, wypadkowe, w niektórych dodatkowo na Fundusz Pracy, wspieranie zatrudnienia czy sprawowania opieki. Najniższy podatek liniowy w przypadku prowadzenia firmy zapłacimy w Polsce (19%), w pozostałych w zależności od uzyskanego dochodu w przedziale 0–45%.

Porównując wybrane wskaźniki makroekonomiczne w analizowanych krajach w latach 2010–2014, przedstawione na rysunkach 1–2, można stwierdzić, iż najwyższą dynamikę PKB miały Polska (0,4–4,3) i Niemcy (0,3–4,2), a najniższą Chorwacja (–2,3–0). Poziom inflacji był dosyć niski we wszystkich 4 krajach. Najniższa inflacja w analizowanym okresie była w Chorwacji (0,2–3,4%) i Polsce (0,2–3,8%), najwyższa – w Wielkiej Brytanii (1,5–4,5%). Stopa bezrobocia była najwyższa w Chorwacji (11,8–17,3%) i wykazywała tendencję wzrostową (w pozostałych krajach występowała przeważnie tendencja malejąca), następnie w Polsce (6,1–8,0%), a najniższa w Niemczech (5,2–7,1). Porównując wskaźnik zatrudnienia (liczba osób zatrudnionych w wieku 20–64 lat podzielona przez całkowitą populację w tym wieku) w wybranych krajach, można stwierdzić, że najwyższy występował w Niemczech (74,9–77,7%), nieco niższy w Wielkiej Brytanii (73,5–76,2%), następnie w Polsce (64,3–66,5%) i najniższy w Chorwacji (57,2–62,1). W Niemczech, Wielkiej Brytanii i Polsce w latach 2010–2014 wskaźnik zatrudnienia wykazywał tendencję rosnącą, a w Chorwacji – tendencję malejącą w latach 2010–2013.

Literatura

- Bajon, A. (2014). *EURES: Warunki życia w Chorwacji*. Pobrane z: http://www.eures.praca.gov.pl/zal/warunki_zycia/Chorwacja.pdf (25.06.15).
- Banaszak, L. (2014). *How to do Business. Przewodnik polskiego przedsiębiorcy*. Londyn: Wydział Promocji Handlu i Inwestycji, Ambasada RP w Londynie.
- CEIDG (2015). *Założyć działalność gospodarczą*. Pobrane z: www.ceidg.gov.pl (22.06.15).
- Departament Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (2014). *Warunki życia w Polsce*. Pobrane z: http://www.eures.praca.gov.pl/zal/warunki_zycia/Polska.pdf (22.06.15).
- Eurostat (2015a). *GDP in the Euro Area*. Pobrane z: <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:GDP> (30.06.15).
- Eurostat (2015b). *Inflation in the Euro Area*. Pobrane z: <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Inflation> (30.06.15).
- Eurostat (2015c). *Population of EU Countries*. Pobrane z: <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Population> (30.06.15).
- Eurostat (2015d). *Statystyki krajów Unii Europejskiej*. Pobrane z: <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics> (30.06.2015).
- Eurostat (2015e). *Unemployment in the Euro Area*. Pobrane z: <http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Unemployment> (30.06.15).
- Kociuba, M. (2015). *EURES: Warunki życia w Niemczech*. Pobrane z: http://www.eures.praca.gov.pl/zal/warunki_zycia/Niemcy.pdf (30.06.15).
- Kołodziejczyk-Kańska, J. (2013). *Rynek niemiecki. Poradnik dla przedsiębiorców*. Berlin: Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Berlinie.
- Mućko P., Sokół A. (2012). *Jak założyć i prowadzić własną firmę. Praktyczny poradnik z przykładami*. Warszawa: CeDeWu.
- NN (2014). *Przewodnik po rynku*. Zagrzeb: Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Zagrzebiu.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z 29.04.2004 w sprawie koordynacji systemów ubezpieczenia społecznego.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z 16.09.2009 dotyczącego wykonywania Rozporządzenia nr 883/2004.
- Sojak S. (red.). (2009). *Założyć firmę i nie zbankrutować – aspekty prawne*. Warszawa: Difin.
- Ustawa z 26.07.1991 o podatku dochodowym od osób fizycznych. Dz.U. 1991, nr 80, poz. 350, z późn. zm.
- Ustawa z 13.10.1998 o systemie ubezpieczeń społecznych. Dz.U. 2009, nr 205, poz. 1585, z późn. zm.
- Ustawa z 18.09.2001 o podpisie elektronicznym. Dz.U. 2001, nr 130, poz. 1450.
- Ustawa z 2.07.2004 o swobodzie działalności gospodarczej. Dz.U. 2013, poz. 672.
- Witczak-Dądela, I. (2015). *EURES: Warunki życia w Wielkiej Brytanii*. Pobrane z: http://www.eures.praca.gov.pl/zal/warunki_zycia/WielkaBrytania.pdf (28.06.15).
- ZUS (2015). *Strona główna ZUS*. Pobrane z: www.zus.pl (25.06.15).

STARTING A BUSINESS IN CHOSEN COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION

Abstract

The European Union Single Market is governed by four fundamental freedoms: the free movement of goods, capital and people (including workers) along with the right of establishment and freedom to provide services. Entrepreneurs starting a business should meet the regulations of the country in which they operate. The aim of this paper is to present and compare procedures related to setting up a business (with special regard to micro-enterprises and self-employment) by EU citizens in chosen countries of the European Community. To present required documents, costs, waiting periods, tax burdens, social insurance and possibilities of completing all formalities through one administrative authority, via the Internet, others.

Translated by Anna Dawid

Keywords: starting a business, micro-enterprise, European Union

JEL Codes: D2, L2